

Spoločná pozícia mimovládnych neziskových organizácií k operačným programom štrukturálnych fondov na programové obdobie 2014 – 2020

Rada vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie v rámci implementácie Partnerstva a na základe metodického pokynu CKO na svojom zasadnutí 25.3.2013 delegovala zástupcov platforiem neziskového sektora do pracovných skupín k jednotlivým OP štrukturálnych fondov. Ich úlohou je aktívne sa podieľať na príprave jednotlivých operačných programov štrukturálnych fondov Európskej únie v programovacom období 2014 – 2020. Pracovná skupina v tomto dokumente predkladá stanovisko Partnerov a návrh opatrení, ktoré sú pre predstaviteľov MNO kľúčové a pri ktorých nie je zrejme, ako boli zohľadnené v jednotlivých operačných programoch.

Skúsenosti s aplikovaním princípu otvoreného vládnutia a spolupráce štátneho sektora so zástupcami občianskych iniciatív a združení pri tvorbe operačných programov, ich predstavení, pripomienkovaní a akceptácii požiadaviek MNO sú rôzne. V prípade troch operačných programov neboli partneri zatiaľ vôbec prizvaní k spolupráci:

- Operačný program Ľudské zdroje (MPSVR SR)
- Operačný program Výskum a inovácie (MŠVVŠ SR)
- Operačný program Technická pomoc (Úrad vlády)

Ďalej sú tu operačné programy, ktoré boli predstavené vybraným zástupcom MNO. Nie sú však k dispozícii informácie, ktoré z ich pripomienok boli akceptované a následne zapracované do operačných programov:

- Operačný program Kvalita životného prostredia (MŽP SR)
- Operačný program Integrovaná infraštruktúra (MDVRR SR)
- IROP - Integrovaný regionálny operačný program (MPRV SR)
- Operačný program rozvoja vidieka (MPRV SR)
- Operačný program Rybné hospodárstvo (MPRV SR)

Pozitívne hodnotíme prístup Ministerstva vnútra SR pri komunikácii s mimovládnymi neziskovými organizáciami a začlenením agendy MNO do operačného programu Efektívna verejná správa a zavedenie prístupu CLLD ako samostatnej prioritnej osi.

Na základe skúseností z programovacieho obdobia 2007 – 2013 a doterajších skúseností a dostupných informácií predstavitelia pracovných skupín vypracovali štyri základné okruhy tém pre jednotlivé operačné programy:

- hlavné prístupy, ktoré MNO presadzujú v operačných programoch v programovom období 2014 - 2020
- návrh kľúčových oblastí
- ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov
- všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov

Operačný program Ľudské zdroje

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- podporiť implementáciu a koordináciu integrovaných opatrení, ktoré vyžadujú partnerskú spoluprácu viacerých rezortov a neziskových organizácií
- podporiť implementáciu a koordináciu integrovaných opatrení, ktoré vyžadujú financovanie z viacerých fondov
- dosiahnuť synergický efekt spolupracou miestnych a regionálnych iniciatív aplikáciou prístupu CLLD
- zavedenie globálnych grantov ako efektívneho nástroja implementácie sociálnych programov
- podporiť komplexný prístup pri riešení otázkach chudoby a postavenia sociálnych skupín ohrozených sociálnym vylúčením, vrátane detí, seniorov a zdravotne postihnutých
- výrazným spôsobom zvýšiť váhu horizontálnej zásady „rovnosť príležitostí a nediskriminácia“ pri posudzovaní projektov (bezbariérovosť, rodová rovnosť)
- vyhodnocovanie projektov zabezpečiť odborne pripravenými odborníkmi so znalosťami miestnych pomerov a hodnotenej problematiky

Návrh kľúčových oblastí:

- vytvorenie dostupnej a efektívnej siete **centier včasnej diagnostiky a starostlivosti** pre deti s vývojovými poruchami od 0 do 7 rokov ako nástroj ich následnej plnej integrácie do škôl
- podpora **inkluzívneho vzdelávania** a komunitných sociálnych služieb pre deti so zdravotným postihnutím a poruchami správania od 7 rokov do 18 rokov ako predpoklad postupnej redukcie, resp. rušenia špeciálnych škôl
- podpora **komplexného procesu deinštitucionalizácie** sociálnych pobytových zariadení – príprava a vzdelávanie ľudských zdrojov ako aj investície do infraštruktúry komunitných služieb
- politika a prax **dlhodobej starostlivosti** o seniorov a zdravotne postihnuté osoby ako faktor rastu zamestnanosti v službách
- opatrenia na podporu sociálnych skupín ohrozených sociálnym vylúčením s osobitným zreteľom na flexibilnú podporu **primeraného bývania** pre jednotlivcov a rodiny na základe výsledkov individuálnej sociálnej práce, motivácie a aktivity žiadateľov (využívajúc odskúšané nové finančné nástroje)
- posilnenie služieb podporovaného zamestnávania, vykonávané neverejnými neziskovými agentúrami pre osoby so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnenými
- budovanie kapacít a profesionalizácie MNO pôsobiacich v sociálnej oblasti, ako aj v oblasti nábora a manažmentu dobrovoľníkov
- podporiť program aktívneho rodičovstva - vzdelávania rodičov v problematike zvládania problémov vo výchove detí aj ako prevencie týrania a zanedbávania detí, prevencia vývinových, zdravotných problémov a narušeného správania detí

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov

- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovanie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)
- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Výskum a inovácie

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- začleniť do Výskumnej a inovačnej stratégie pre inteligentnú špecializáciu aj segment neziskových organizácií, ktoré sú schopné prispieť k vypracovaniu nových prístupov v rámci aplikovaného výskumu
- podporovať spoluprácu medzi skupinovými a znalostnými inštitúciami so začlenením neziskového sektora do tejto spolupráce
- vo výskumných a aplikačných projektoch vytvoriť priaznivé finančné podmienky pre účasť MNO ako predstaviteľov koncových používateľov výsledkov projektov (formulácia potrieb, testovanie, diseminácia)
- podporovať netechnologické a sociálne inovácie zvýšením počtu nástrojov a zlepšovaním ich celkovej dostupnosti
- podporovať ekologické inovácie s cieľom zabezpečiť prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, minimalizovať vplyv ekonomickej činnosti na životné prostredie a zdravie ľudí a využiť potenciál pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest v sektore environmentálnych produktov a služieb

Návrh kľúčových oblastí:

- zabezpečiť prístup samostatných zoskupení neziskových organizácií v rámci jednotlivých opatrení vo vede a výskume
- investície do výskumu prínosu organizácií občianskej spoločnosti v oblasti vzdelávania, sociálnych služieb, zamestnanosti, životného prostredia a efektívneho využívania zdrojov
- podpora sociálnych a ekologických inovácií, ktoré sú vyvíjané a implementované v segmente služieb verejnosti

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zniženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovenie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zniženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)

- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Kvalita životného prostredia

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- v energetike podporiť iba komplexné projekty riešiace energetiku na území systémovo s dôrazom na optimalizáciu systému (eliminácia strát, maximalizácia efektívnosti) a maximálne zníženie vplyvu na klímu a životné prostredie
- systematicky podporovať decentralizovanú nízkouhlíkovú energetiku postavenú na miestne dostupných obnoviteľných zdrojoch energie
- pre oblasť komplexnej obnovy budov podporiť aj zariadenia poskytujúce verejné služby a demonštračné a vzdelávacie budovy
- neumožniť oprávnenosť čerpania fondov pre veľké podniky
- prioritne podporovať adaptačné ekosystémové a decentralizované opatrenia
- nepodporovať žiadne investície, ktorých realizáciou vzniknú nové bariéry na tokoch alebo dôjde k prerušeniu ich pozdĺžnej kontinuity (v rámci využitia hydroenergetického potenciálu, opatrení na tokoch, protipovodňovej ochrane, opatrení na adaptáciu krajiny na zmeny klímy a pod.)
- podporiť vytvorenie podmienok pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie celistvosti územného systému ekologickej stability financovať aj v urbanizovanej krajine
- systematicky zvyšovať povedomie verejnosti o otázkach ochrany a starostlivosti o životné prostredie, otázkach klimatickej zmeny a jej dôsledkoch a efektívneho a udržateľného hospodárenia so zdrojmi

Návrh kľúčových oblastí:

- podpora rozvoja decentralizovanej energetiky (malé decentralizované zariadenia využívajúce miestne obnoviteľné zdroje pre uspokojovanie miestnych potrieb, komplexné projekty produkcie, rozvodu a spotreby energie vrátane opatrení energetickej efektívnosti, pilotné projekty virtuálnych elektrární a systémov riadenia dopytu, vytváranie lokálnych a regionálnych energetických systémov a reťazcov producent–spotrebiteľ, podpora inovatívnych foriem organizácie a riadenia v oblasti energetiky)
- obnova záplavových území, ochrana horských lesov, zadržanie vody v krajine, bioretenčné systémy, malé vodné nádrže, opatrenia na tokoch
- zlepšovanie urbanizovaného prostredia (nízkoemisné zóny, cykloinfraštruktúra, elektrifikácia mestskej hromadnej dopravy, eliminácia negatívnych vplyvov lokálnych kúrenísk)
- prevencia tvorby odpadov a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov
- odstraňovanie bariér na vodných tokoch
- aktivity v oblasti environmentálneho vzdelávania
- zvyšovanie biodiverzity v urbanizovanom prostredí

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovanie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbokjej analýzy problematiky a nastavenia cieľov,

transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber

- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)
- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Integrovaná infraštruktúra

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- z prostriedkov rozpočtu Európskej únie nefinancovať leteckú dopravu, ktorá je vysoko uhlíková, zisková, s výraznou mierou verejnej podpory
- neobmedzovať podporu mestskej a integrovanej dopravy iba na veľké aglomerácie, ale umožniť aj podporu v regiónoch s výraznými tokmi medzi mestom a zázemím a to minimálne na úrovni krajských miest
- podporiť systematické investície do regionálnych železníc a ich spojenia s prestupnými uzlami a kľúčovými regionálnymi centrami s cieľom zabezpečiť kvalitu služby, dostupnosť, bezbariérovosť a interoperabilitu
- podporiť nemotorovú osobnú dopravu v mestách a obciach

Návrh kľúčových oblastí:

- investície do regionálnych a lokálnych železníc a do podpory mestskej a integrovanej dopravy s cieľom zvýšiť dopravný výkon železníc, znížiť vplyv dopravy na klímu, znížiť bariérovosť dopravy, zvýšiť dopravnú dostupnosť regionálnych a národných centier práce (obnova a zlepšovanie technických parametrov železníc, obnova vozového parku, integrované dopravné systémy)
- podporiť systematický rozvoj nemotorovej osobnej dopravy v mestách a obciach s cieľom znížiť zaťaženie mestskej infraštruktúry IAD, znížiť časové straty spojené s preťažením infraštruktúry, znížiť znečistenie ovzdušia, úroveň hluku a otrasov, nehodovosti a znížiť vplyvy dopravy na klímu, zvýšiť atraktivitu urbanizovaných území (investície do cyklistickej infraštruktúry, podpornej infraštruktúry a zariadení, opatrení na vyčlenenie cyklistov z premávky, opatrení na zvýšenie bezbariérovosti a bezpečnosti v úsekoch križovania cyklistickej infraštruktúry s cestnou a železničnou, interoperabilita s verejnou hromadnou dopravou)

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovenie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôbenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)

- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Efektívna verejná správa

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- zachovať prístup CLLD v prioritnej osi operačného programu
- partnerstvom, participáciou a spoluprácou štátnych/verejných inštitúcií a mimovládnych organizácií posilniť a zvýšiť dostupnosť a kvalitu služieb pre obyvateľstvo
- posilniť transparentnosť pri správe vecí verejných
- posilniť inštitucionálnu podporu mimovládnych organizácií ako dôležitých aktérov pri tvorbe verejných politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií a pri príprave a realizácii reforiem na národnej, regionálnej a miestnej úrovni

Návrh kľúčových oblastí:

- uspokojovanie potrieb obyvateľstva v oblasti verejných služieb - zvýšiť dostupnosť, kvalitu a efektívnosť služieb v oblasti prevencie, komplexnom prístupe ku klientom a so zameraním na ťažšie dostupné cieľové skupiny
- podpora inovačných projektov reformných iniciatív v oblasti modernizácie verejnej správy, sociálneho začleňovania rizikových skupín obyvateľstva a zvyšovania kvality a dostupnosti sociálnych služieb
- zvýšenie dostupnosti a kvality služieb pre občanov prostredníctvom mechanizmov zvyšujúcich transparentnosť verejnej správy
- zvýšenie účasti občanov v rozhodovacích procesoch na miestnej úrovni a v procesoch zefektívňovania verejnej správy na všetkých úrovniach
- budovanie infraštruktúry a kapacít mimovládnych neziskových organizácií a dobrovoľníctva
- účasť MNO na prevencii environmentálnych rizík a zvládanie následkov prírodných katastrof, prispôsobenie sa zmenám klímy
- znižovanie byrokracie, napr. formou vyššej profesionality zamestnancov štátnej a verejnej správy, zvyšovaním elektronickej komunikácie medzi občanom a štátom, vzdelávanie občanov v rámci aktívneho občianstva a svojich práv a povinností, a to už od detského veku, aby sa kladný vzťah k štátu, na základe pozitívnych skúseností občanov, stal samozrejmosťou súčasťou výchovy

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovenie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu

- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)
- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

IROP - Integrovaný regionálny operačný program

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tomto operačnom programe presadzujú:

- do tvorby integrovaných stratégií zahrnúť jednotlivých partnerov (okresy, obce, MAS, VSP verejno-súkromné partnerstvá, mikroregióny, združenia miest a obcí) v úzkej spolupráci s občanmi
- v plnom rozsahu rešpektovať princíp partnerstva a vyváženosť zloženia riadiacich skupín
- pripraviť a navrhnúť metodiku tvorby stratégií IUS
- pravidelne vyhodnocovať úlohy a prínos jednotlivých partnerov
- vytvárať podmienky pre zvyšovanie sebestačnosti regiónov

Návrh kľúčových oblastí:

- udržateľná zamestnanosť, prípadne jej rast
- vytváranie regionálnych výrobnno-spotrebných reťazcov (potraviny, energia, materiály, služby)
- adaptačné opatrenia
- dopravná dostupnosť (integrované dopravné riešenia s minimálnym dopadom na klímu, kvalitu ovzdušia a bezbariérovosť prostredia), verejná doprava vrátane cyklodopravy
- zabezpečenie dostupnosti verejných služieb občanom
- posilňovanie regionálnych kapacít v oblasti dlhodobého systematického samostatného rozvoja regiónov postavených na vnútornom potenciáli a udržateľnom využívaní miestnych zdrojov
- podpora všetkých aktivít pre spájanie obcí do väčších celkov, ak už nie administratívne, tak aspoň projektovo pri zakladaní svojich spoločných rozvojových plánov, vytvárať tlak za vyššiu efektívnosť vynakladaných verejných zdrojov aj formou čerpania prostriedkov z operačných plánov

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zniženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovenie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôbenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zniženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)

- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program rozvoja vidieka

Hlavné prístupy, ktoré MVO v operačnom programe PRV 2014-2020 presadzujú:

- adaptácia sektorov pôdohospodárstva a zmiernenie ich dopadov na klimatické zmeny
- šírenie informácií a poradenstvo vedúce k trvalo udržateľnému hospodáreniu, ochrane prírodných zdrojov a tvorbe verejných úžitkov
- ochrana biodiverzity a ekosystémov v sektoroch pôdohospodárstva
- znižovanie negatívneho dopadu sektorov pôdohospodárstva na životné prostredie
- podpora rodinných fariem formou vzdelávania a grantového programu na ich rozbeh
- podpora produkcie a predaja potravín u malovýrobcov
- rozvoj lokálnych výrobných reťazcov a podpora sebestačnosti regiónov
- vytváraním systémových riešení zvyšovanie zamestnanosti vidieka a diverzifikácia aktivít/príjmov na vidieku
- nastavenie transparentných a objektívnych kritérií pre MAS, objem poskytnutých finančných prostriedkov na ISRU by nemal byť rovnaký pre všetky MAS so schválenými ISRU, nepodporovanie účelovo vzniknutých MAS
- dôsledné kontrolovanie a príbežné vyhodnocovanie plnenia strategickú časť ISRU podporených MAS
- zvýšenie objemu finančných prostriedkov v programe Leader a počet beneficiarov

Návrh kľúčových oblastí:

- investičné opatrenia (adaptačné a mitigačné opatrenia, investície zamerané na ochranu biodiverzity a ekosystémov; nelesná drevinová vegetácia)
- vzdelávanie, informačné aktivity pre podporu trvalo udržateľného hospodárenia (legislatíva, bestpractice, výmena skúseností)
- nezávislé poradenstvo (pre „bestpractice“, IPM, biologickú a bezchemickú ochranu plodín, adaptácia, mitigácia, welfare zvierat, ekologické poľnohospodárstvo; ochrana biodiverzity a pôdy informačný a výstražný systém škodcov, atď.)
- podpora hospodárenie šetrného k životnému prostrediu (Agroenvironmentálne a lesoenvironmentálne opatrenia, Opatrenia Natura 2000, Ekologické poľnohospodárstvo, Welfare zvierat, atď.)
- podpora predaja z dvora, rodinných fariem, a mladých poľnohospodárov
- diverzifikácia činností na vidieku s cieľom rozvoja dlhodobej zamestnanosti
- priame prepojenie na program LEADER (CLLD)
- zlepšovanie kvality života obyvateľov – udržanie obyvateľov na vidieku, zlepšovanie služieb (oddych, infraštruktúra, podujatia)
- udržateľné zhodnocovanie miestnych zdrojov, kapacít a potenciálov (prírodných, ľudských, kultúrno-historických)

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov

- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovanie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)
- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Rybné hospodárstvo

Hlavné prístupy, ktoré MVO v tomto operačnom programe presadzujú:

- ochrana biodiverzity a ekosystémov viazaných na akvakultúru
- znižovanie negatívneho dopadu rybného hospodárstva na životné prostredie
- podpora systému ekologického riadenia a auditu a ekologickej akvakultúry
- rozvoj lokálnych a regionálnych výrobných-spotrebných reťazcov, priameho predaja a dôraz na kvalitu produktov
- diverzifikácie aktivít/príjmov mimo akvakultúry

Návrh kľúčových oblastí:

- investičné opatrenia zamerané na podporu neproduktívnych funkcií a verejných úžitkov
- podpora hospodárenie šetrného k životnému prostrediu (akva-environmentálne opatrenia, platby Natura 2000)
- diverzifikácia aktivít/príjmov mimo akvakultúry (v chránených územiach v súlade s cieľmi ochrany prírody)
- podpora prechodu na systém ekologického riadenia a auditu a ekologickej akvakultúry
- marketingové opatrenia zamerané na podporu kvality, priameho predaja, vrátane ekologickej akvakultúry

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zniženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovanie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbokjej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôsobenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zniženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)
- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody

Operačný program Technická pomoc

Hlavné prístupy, ktoré MNO v tejto prioritnej osi, v prípadnom operačnom programe technická pomoc a v rámci technickej pomoci vo všetkých operačných programoch presadzujú:

- zvýšenie váhy horizontálnych zásad pri hodnotení žiadostí o príspevky na projekty a pri hodnotení výsledkov projektov
- rozšírenie technickej pomoci o aktivity prispievajúce k zvyšovaniu administratívnej a odbornej kapacity riadiacich štruktúr programov a príjemcov potrebných pre úspešnú implementáciu horizontálnych zásad v etape prípravy operačných programov a výziev a pri hodnotení žiadostí, realizácie a výsledkov projektov
- zavedenie financovania nákladov aktívnej účasti MNO na činnosti orgánov riadiacej štruktúry fondov ako je monitoring, hodnotenie a reportovanie
- umožniť prístup k slovenskému prekladu metodiky tvorby projektov (Project Cycle Management - PCM) ako základnému plánovaciemu nástroju EK a dôsledne ju využívať

Návrh kľúčových oblastí:

- školenia pracovníkov riadiacich štruktúr, hodnotiteľov a príjemcov predovšetkým v technických oblastiach zabezpečenia rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako je výstavba, doprava, informácie, tovary a služby
- vybudovanie zodpovedajúcich poradenských kapacít v technických oblastiach zabezpečenia rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako je výstavba, doprava, informácie, tovary a služby
- financovanie aktívnej účasti MNO zapojených do monitorovania jednotlivých operačných programov do analýz a reportovania
- vzdelávanie a informovanie potenciálnych príjemcov o správnej implementácii jednotlivých opatrení
- školenia pracovníkov riadiacich štruktúr, hodnotiteľov a príjemcov v oblasti metodiky tvorby projektov (PCM), vrátane monitoringu a hodnotenia

Ďalšie návrhy na zlepšenie prístupu organizácií občianskeho sektoru k financovaniu z fondov SSR v programovom období 2014 – 2020:

- **zníženie administratívnej záťaže** využitím nástrojov zjednodušenia Politiky súdržnosti na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä: právna istota prostredníctvom jasnejších pravidiel, efektívnejšie uplatňovanie a jednoduchšie predkladanie správ, znižovanie administratívneho zaťaženia pre príjemcov (paušálne sadzby, jednotkové náklady a paušálne sumy podmienené splnením dohodnutých výstupov alebo výsledkov), zjednodušenie Európskeho sociálneho fondu
- **nastavenie jasných, merateľných a motivačných pravidiel** - informácie o presných podmienkach implementácie projektov, o dôsledkoch pri neplnení cieľov
- **verejné pripomienkovanie výziev**, oslovenie odborne fundovanej verejnosti, nastavenie výziev realizované na základe hlbkej analýzy problematiky a nastavenia cieľov, transparentný proces ich schvaľovania, ako aj schvaľovania projektov, resp. kritérií pre ich výber
- prispôbenie podmienok financovania špecifikám občianskeho sektora (**predfinancovanie, zálohové platby**)
- zavedenie **globálnych grantov** pre MNO
- zavedenie **prístupu CLLD** do operačných programov
- aktívne **zapájanie odborníkov z MNO** do prípravy a implementácie nového programového obdobia, monitoring a sledovanie indikátorov, kvalitatívne hodnotenie programu
- **zníženie počtu fakultatívnych prístupov** k zdrojom operačných programov a zvýšenie nárokovateľnosti pri splnení nastavených kritérií a pravidelnej kontrole ich dodržiavania (tento prístup prinesie zníženie korupcie a zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov)

- **vyvážené zastúpenie** všetkých sektorov v prípravných pracovných skupinách a v monitorovacích výboroch (1/3 verejná správa a samospráva; 1/3 podnikateľský sektor; 1/3 neziskový, mimovládny sektor a ďalší sociálni partneri)
- **refundácia nákladov** spojených s prácou odborníkov neziskového sektora MNO na monitorovaní operačných programov (cestovné, ubytovanie, diéty, práca)

Všeobecné zásady pri príprave a implementácii projektov v programovom období 2014 – 2020:

- dôsledné dodržiavanie horizontálnych zásad rovnosti príležitostí a nediskriminácie ako prostriedku prevencie financovania z fondov SSR tvorby bariér všetkého druhu
- dôsledné dodržiavanie horizontálnej zásady udržateľného rozvoja na zabezpečenie minimálneho negatívneho dopadu na životné prostredie a klímu, vrátane plošného uplatnenia zeleného verejného obstarávania (kritéria minimalizujúce negatívne dopady na klímu, kvalitu ovzdušia, biodiverzitu) pre všetky programy Partnerskej dohody